

KAM-juridiikkaryhmän kokous

Aika: 6.6.2018 klo 13.00

Paikka: Suomen museoliitto, Annankatu 16 B, 7 krs.

Läsnä: Pekka Heikkinen, Juha Henriksson, Outi Hupaniittu, Tuula Hämäläinen, Irma Reijonen, Kimmo Levä, Jonas Lång, Riikka Lönnblad, Hanna-Leena Paloposki

Poissa: Jenny Koivisto, Mikko Kuutti, Rauha Maarno, Tomi Rasimus, Annika Tuomala

Muistio

1. Kokouksen avaus ja asialista

Kimmo Levä avasi kokouksen ja asialista hyväksyttiin.

2. Valitaan kokouksen sihteeri

Kokouksen sihteeriksi valittiin Outi Hupaniittu.

3. Edellisen kokouksen muistio

Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio.

4. Tietosuojalaki

Tietosuojalain eteneminen eduskunnassa

Tietosuojalaki on hallintovaliokunnassa ja lähdössä uudelleen perustuslakivaliokuntaan liittyen hallinnollisiin sakkoihin. Ei ole tietoa mahdollisista muutoksista, joita olisi tulossa esitystekstiin käsittelyn aikana. Tarkempaa tietoa lakikäsittelyn etenemisaikataulusta tai lain voimaantulosta ei ole.

Jo EU-asetuksessa on annettu KAM-sektorille olla poistamatta henkilötietoja kokoelmissa olevista aineistoista, muut rajoitukset tulossa vasta laissa, eli KAM-sektorin organisaatiot ovat tässä suhteessa välitilassa kunnes laki astuu voimaan.

KAM-sektorin vakiituneet toimintatavat -työryhmät

Työryhmät ovat tehneet omia osuuksiaan. Työssä on noussut esille paljon käsiteltäviä aiheita, vielä on runsaasti työtä, jotta ne olisivat valmiin tekstin muodossa. On ollut hankala hahmottaa myös sitä, millaista lopputulemaa kohti ollaan menossa – toisaalta, kun tekstiä on saatu tuotettua, on se vähitellen alkanut muodostua kohti ohjeistusta. Kansallisen lain keskeneräisyys hidastaa työn edistymistä.

Työryhmien yhteiskokous 8.6.2018 Museoliitossa.

Valmistautuminen tietosuojalakiin liittyvän mahdollisen erityislainsäädännön laadintaan

Tarve erityislainsäädäntöön riippuu siitä, millaiseksi yleislaki muodostuu – esimerkiksi kulttuuriperintöorganisaation määritelmä voisi olla sellainen, jota voitaisiin tarkentaa erityislainsäädännöllä. Jäädään odottamaan tietosuojalain valmistumista, sillä tällä hetkellä ei ole

akuuttia erityislainsäädännön tarvetta edellyttäen, että laki etenee nykyisessä muodossaan. Muita mahdollisesti erityislainsäädännöllä tarkennettavia aiheita ovat organisaatioiden yhteistoiminta ja verkkopalvelut.

5. DSM-direktiivi (EU:n tekijänoikeusuudistus)

Pekka Heikkisen tiivistyksen tiivistys:

- kulttuuriperintöorganisaatioita koskeva poikkeus tiedon louhintaan on tulossa pakolliseksi. Keskustelua käydään vapaaehtoisesta laajennuksesta artiklaan 3a, joka koski myös yksittäisiä tutkijoita, ei vain tutkimusorganisaatioita.
- lehdenkustantajia koskeva lähioikeus on tulossa 1 vuoden mittaisena (alkujaan esitetty 20 v)
- artikla 13 jolla yritetään korjata oikeudenhaltijoiden esittämä ”arvokuilu” on noussut suureksi ongelmaksi; ennemminkin yleisistä sananvapaussyistä kuin suoranaisesti meitä ajatellen?

Seurauksia KAM-sektorin toimijoille

- tulee voimaan loppuvuodesta tai vuodenvaihteesta, edellyttää kansallista lainsäädäntöä
- tiedonlouhinta on eduksi meille – tavoite saada lainsäädäntö sellaiseksi, että saadaan toimintamallit, jotka edesauttavat asiakaspalvelua eivätkä rasita organisaatioiden toimintaa
- kaupallisilta osilta ei varsinaisia vaikutuksia meille
- odotetaan lausuntokierroksia

6. PSI-direktiivi

EU uudisti vuonna 2013 julkisen sektorin datan uudelleenkäyttöä koskevaa direktiiviä (PSI-direktiivi) siten, että myös kirjastot, arkistot ja museot luettiin se soveltamispiiriin. Samalla päätettiin tehdä vaikuttavuusarvio viiden vuoden kuluttua.

Vaikuttavuusarvio ja esitykset uudistuksista on nyt tehty, pitää tutustua ja palata asiaan.

7. Tekijänoikeuksien yhteishallinnoinnin neuvottelukunta

Eri tekijäjärjestöt esittelleet neuvottelukunnassa sopimuksiaan ohilisensoinnin näkökulmasta – esim. Gramexilla ollut pitkään käytössä rinnakkaislisensointi jo pitkään käytössä, mutta harvalla oman jäsenistön oikeudet korostui. Kuvastoa ei vielä ole käsitelty. Herätti kysymyksen siitä, miten kuvio kulttuuriorganisaatioiden kannalta näyttäytyy.

8. Tutkimuseettinen neuvottelukunta

Tutkimuseettinen neuvottelukunta uudistaa ihmistieteiden tutkimusmenetelmiä käyttävän tutkimuksen eettisen ennakkoarvioinnin ohjeistuksen ja on pyytänyt lausuntoja asiakirjasta *Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet*. Tekstissä on huomattavasti ongelmia:

- puuttuu tiedon elinkaari-ajattelu, lähtökohtana on anonymiteetti ja aineiston arvon hetkellisyys
- tulee mahdottomaksi tieteen todennettavuus, aineiston uudelleenkäyttö

- ristiriidassa rahoittajien lähtökohdan kanssa, joka edellyttää aineiston avaamista ja säilyttämistä, jotka tulee kuvata esimerkiksi aineistohallintasuunnitelmissa
- määrittelee suostumuksen tutkimuksen ainoaksi lähtökohdaksi – miten tutkimuksesta poistetaan tieto, jos suostumus poistetaan? kohta saattaa olla perustuslain vastainen, joka tapauksessa tietosuojalain vastainen
- kuolleisiin liittyvä kohta liian jyrkkä

Olemme yhteydessä TENKiin ja kerromme, että haluamme lausua muistiosta, mutta emme ehdi tehdä sitä ennen 19.6.2018.

9. Muut mahdolliset asiat

Ei muita asioita.

10. Seuraava kokous

22.8.2018 klo 13 Museoliitossa.

11. Kokouksen päättäminen

Kimmo Levä päätti kokouksen klo 14.45.